

- Voorstel aan** : Gemeenteraad van 25 januari 2010
- Door tussenkomst van** : Raadscommissie van 12 januari 2010
- Nummer** :
- Onderwerp** : Nota 'Groene parels. Monumentale bomen in Haren'
- Bijlage(n)** : 1. Nota Groene parels
2. Wijzigingen in APV
3. Subsidieverordening
- Ter inzage:
- totaallijst monumentale bomen;
 - factsheets monumentale bomen;
 - Bomen Effect Analyse;
 - advies milieuadviesraad en reactie college.

Samenvatting : Bomen dragen bij aan het groene beeld van de gemeente. Groen staat om verschillende redenen onder druk. De nota draagt bij aan het behoud van de ongeveer 160 meest bijzondere bomen in de gemeente. Behoud wordt enerzijds geregeld door bescherming via de Algemene Plaatselijke Verordening en het toepassen van een Bomen Effect Analyse. Anderzijds stimuleert een subsidieregeling particuliere eigenaren in het tijdig en juist laten uitvoeren van onderhoud zodat de conditie van de monumentale bomen op peil blijft.

Voorgestelde beslissing :

- Nota 'Groene Parels. Monumentale bomen in Haren' vaststellen.
- De wijzigingen in de Algemene Plaatselijke Verordening vaststellen.
- De subsidieverordening vaststellen.

Aanleiding

Haren staat bekend als groene parel van het Noorden. Dit is mede te danken aan de vele bomen in de gemeente. Het heeft decennia geduurd voordat een boom een desgewenste omvang heeft gekregen om invloed op het beeld uit te kunnen oefenen. Het oud worden en behouden van deze bomen is een langdurig proces waarbij rust en continuïteit gewaarborgd moeten zijn. In de huidige dynamische samenleving zijn veranderingen aan de orde van de dag. Verstedelijking, verbouwingen, graafwerkzaamheden en ook toenemende ‘vergrijzing’ (verharding) zorgt voor ontgroening, waaronder ook oude bomen. Niet alleen het kappen van bomen, maar ook de omstandigheden waarin bomen groeien hebben invloed op het groene beeld.

Doelstelling

In de nota ‘Groene parels. Monumentale bomen in Haren’ streven we het doel na om door middel van het vaststellen van een lijst de meest bijzondere bomen te behouden. Dit doen we enerzijds door kaders te formuleren die voorzien in bescherming van de bomen, anderzijds stimuleren we het tijdig en juist uitvoeren van onderhoud aan deze houtopstanden. De conditie van de bomen blijft op peil en daarmee wordt behoud verlengt.

Nota in hoofdlijnen

De nota ‘Groene parels. Monumentale bomen in Haren’ belicht een aantal onderwerpen. Ten eerste wordt beschreven aan welke criteria een boom moet voldoen om de monumentale status te verkrijgen. Daaropvolgend is aangegeven welke middelen ingezet moeten worden om deze bomen te beschermen. Het gaat dan niet alleen om de juridische bescherming van de boom, maar ook de fysieke vorm: het onderhouden van een boom is van belang voor behoud. Deze onderwerpen worden hieronder kort samengevat.

Wanneer is een boom monumentaal?

Een boom moet voldoen aan de volgende voorwaarden om in aanmerking te komen voor de monumentale status. De boom:

- is minstens 80 jaar oud;
- vervult een waarde op het gebied van beeldbepalendheid, cultuurhistorie, dendrologie, natuur en/of zeldzaamheid;
- heeft nog minimale levensverwachting van tien jaar;
- staat binnen de bebouwde kom. Hier staan monumentale bomen het meest bloot aan negatieve invloeden.

Het gaat hier alleen om solitaire bomen of boomgroepen. Het verdwijnen van deze elementen heeft het meeste invloed op het straatbeeld. Laanbeplanting is in het Landschapsontwikkelingsplan al als dusdanige belangrijke verbindend elementen benoemd. Daarnaast zal dit element niet snel in zijn geheel verdwijnen. Boom- en houtwallen zijn in enkele bestemmingsplannen al beschermd. In het in 2010 op te stellen Bomenstructuurplan zal de mate van belangrijkheid van structurelementen (de lanen en boom- en houtwallen) aangegeven worden.

Uit de inventarisatie blijkt dat er 59 monumentale bomen in gemeentelijk eigendom zijn. 90 particuliere bomen voldoen aan de gestelde criteria.

Bescherming van een monumentale boom

Monumentale bomen krijgen voldoende bescherming door onder andere een extra artikel in de APV op te nemen waarmee u een lijst met monumentale bomen vaststelt en nadere beleidsregels formuleert. De beleidsregels geven aan dat monumentale bomen niet worden gekapt, tenzij er sprake is van een ernstige bedreiging van openbare veiligheid, noodtoestand of andere bijzondere situatie waarbij sprake is van zwaarwegende (algemene) belangen. Verderop in dit voorstel vindt u een nadere toelichting op de wijzigingen in de Algemene Plaatselijke Verordening.

Een bestemmingsplan geeft aan wat de mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen zijn. Binnen een groene bestemming is bescherming over het algemeen goed geregeld. Door middel van voorschriften en een aanlegvergunningensysteem kunnen belangrijke elementen behouden worden.

Er zijn werkzaamheden mogelijk die het element niet dusdanig beschadigen waardoor het verloren gaat. Bij monumentale bomen is dit een ander verhaal. Het betreft hier vaak een solitair element. Het koppelen van voorschriften aan een vergunningensysteem in het bestemmingsplan is dus niet toepasbaar; werkzaamheden kunnen het solitaire element beschadigen.

Toch hebben we ook te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de bescherming van groen niet goed is geregeld, bijvoorbeeld wanneer bomen niet in een groene bestemming staan (bijvoorbeeld woondoeleinden). Aanvragen voor een bouwvergunning worden verleend wanneer ze voldoen aan de voorschriften, ongeacht of er een boom aanwezig is. De beleidsregels kunnen alvast een goede bescherming bieden. Daarnaast kan er in de ontwerpfase van planvorming ook een beschermingsinstrument ingezet worden. Bij aanvragen van een bouwvergunning voor een woning o.i.d. waar bomen staan zal een Bomen Effect Analyse (BEA) aangeleverd moeten worden. De methodiek van BEA brengt gevolgen van bouw- en/of aanlegwerkzaamheden voor de boom in kaart. Wanneer duurzaam behoud van de boom bij realisatie van dit soort plannen niet mogelijk is dient er een alternatief gevonden worden.

Beheren van een monumentale boom

Om een boom in goede conditie te houden en de levensduur daarmee te verlengen is het noodzakelijk de boom tijdig en juist te onderhouden. Een boom op leeftijd vraagt meer onderhoud. Omdat het onderhoud specialistisch van aard is kunnen de kosten daardoor oplopen. Het toekennen van een monumentale status aan een boom geeft daarmee dus de verplichting om bomen goed te onderhouden. Om particuliere boomeigenaren tegemoet te komen in deze kosten zal een subsidieregeling worden opgesteld. Het komt erop neer dat een eigenaar een subsidie toegewezen kan krijgen tot maximaal 50% van de kosten met een maximum bedrag van € 500,- per boom voor het uitvoeren van regulier onderhoud. Verderop in dit voorstel zal verder worden ingegaan op de subsidieregeling en de vaststellen van de verordening.

De totale nota is als bijlage aan dit advies toegevoegd.

Verordeningen

Om de bescherming en het beheer mogelijk te maken is het vaststellen van twee verordeningen noodzakelijk. Het gaat hier om een vaststelling van een wijziging in de Algemene Plaatselijke Verordening en een subsidieverordening.

Gewijzigde verordening

Er is gekozen om de bomen te beschermen door een artikel toe te voegen aan de bestaande verordening. In dit artikel wordt verwezen naar beleidsregels die het behoud van de bomen regelt. De beleidsregels komen erop neer dat:

1. Monumentale bomen niet worden gekapt, tenzij er sprake is van een ernstige bedreiging van de openbare veiligheid, noodtoestand of andere bijzondere situatie waarbij sprake is van zwaarwegende (algemene) belangen.
2. Het college stelt een lijst met monumentale bomen vast. Deze lijst wordt eens per vijf jaar geactualiseerd.

Aanvragen kapvergunningen worden getoetst aan de volgende criteria:

1. Staat een boom op de monumentale bomenlijst zoals door het college is vastgesteld?
 - nee, dan valt de boom onder de algemene verordening.
 - ja, zie 2.
2. Is er sprake van een ernstige bedreiging van de openbare veiligheid of een noodtoestand?
 - nee, de boom wordt niet gekapt, zie 3.
 - ja, de boom kan met een noodkapvergunning worden gekapt. De noodkapvergunning wordt afgegeven door de (waarnemend) burgemeester.
3. Is er sprake van een andere bijzondere situatie waarbij sprake is van zwaarwegende (algemene) belangen, zulks per geval te beoordelen door het college van burgemeester en wethouders.

De gewijzigde verordening is als bijlage aan het voorstel toegevoegd. Artikel 4.3.3b is de extra toevoeging aan de huidige verordening.

Subsidieverordening

In de subsidieverordening zijn randvoorwaarden aangaande de subsidieregeling vermeldt. Hier worden alle subsidieaanvragen aan getoetst. De subsidieverordening gaat in op de volgende onderdelen:

- Bijdrageregeling monumentale bomen
- Procedure bijdrage regeling monumentale bomen
- Beslissingstermijn bijdrageregeling
- Hoogte van de bijdrage
- Uitbetaling van de bijdrage
- Het vervallen van de bijdrage

Bekendmaking verordeningen

De bekendmaking van de gewijzigde APV en de subsidieverordening geschiedt volgens een algemene bekendmaking conform artikel 3.42 van de Algemene wet bestuursrecht.

Kostendekking

De kosten horende bij de nota komen in zijn geheel voort uit de subsidieregeling. De verwachting is dat in 2010 een bedrag van € 10.000,- nodig is. Dit bedrag is nodig voor de uitvoering van de visuele beoordeling die als basis dient voor het beoordelen van subsidieaanvragen. De kosten voor het laten uitvoeren van de visuele beoordeling zijn geraamd op ongeveer € 6.750,-. Het overige deel is gereserveerd voor het honoreren van subsidieaanvragen. De verwachting is dat in de jaren na vaststelling van de nota het aantal subsidieaanvragen wel zullen stijgen. Gezien de goede conditie waarin de bomen verkeren is de verwachting dat met een budget van € 5.000,- de aanvragen gehonoreerd kunnen worden. Wij zullen ieder jaar op basis van ervaringen de hoogte van de beschikbare subsidiegelden vaststellen. Voor 2010 is dekking te realiseren vanuit het huidige investeringsbudget Landschapsbeheerplan. Vanaf 2011 zal er een structureel bedrag van € 5.000,- beschikbaar gesteld moeten worden voor de subsidieregeling. Het budget van € 5.000,- vragen wij via de eerste Marap van 2010 aan.

Procedure en communicatie

Op verschillende manieren is aandacht gegeven aan de opgestelde nota.

Informeren eigenaren monumentale bomen

Via een folder en een informatievel zijn alle particuliere eigenaren geïnformeerd over de nota 'Groen parels. Monumentale bomen in Haren'. In de folder is aangegeven dat zij een potentiële monumentale boom in de tuin hebben staan (potentieel totdat uw raad de nota heeft vastgesteld) en welke gevolgen dit voor hun kan hebben. De folder gaat tevens is op de beoordelingscriteria (wanneer is een boom monumentaal), de bescherming en de subsidieregeling. Op het informatievel zijn gegevens over de potentiële monumentale boom vermeld.

Ter inzage legging ontwerpnota

De nota 'Groene Parels. Monumentale bomen in Haren' is als ontwerpnota door ons op 18 augustus vastgesteld. De nota is van 20 augustus t/m 30 september ter inzage gelegd conform de uniforme voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Binnengekomen zienswijzen

Tijdens de ter inzage termijn zijn er zeven zienswijzen binnengekomen. De binnengekomen zienswijzen zijn verwerkt bij het tot stand komen van de definitieve versie van de nota.

Advies milieuvriendelijke raad (MAR)

De milieuvriendelijke raad heeft aangegeven enthousiast te zijn over het definitief invullen van bestaande plannen om waar nodig het indrukwekkende bomenbestand de monumentstatus te verlenen. In hoofdlijnen is de nota duidelijk en heeft het de volledige steun. Toch wordt op een aantal details aandacht gevraagd. Ondanks deze aandachtspunten is de inhoud van de nota onveranderd gebleven. De reactie van het college op het advies is weergegeven in bijgevoegde brief. Het advies van de MAR is ook bijgevoegd.

Voorgestelde beslissing

Wij stellen uw raad voor de:

- Nota 'Groene Parels. Monumentale bomen in Haren' vast te stellen.
- De wijziging in de Algemene Plaatselijke Verordening vast te stellen.
- De subsidieverordening vast te stellen.

Haren, 17 november 2009

burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester